

LV OLIMPIADA FIZYCZNA (2005/2006). Stopień II, zadanie doświadczalne – D

Źródło: Komitet Główny Olimpiady Fizycznej – A. Wysmołek; *Fizyka w Szkole* nr 3, 2006.

Autor: Andrzej Wysmołek – Komitet Główny Olimpiady Fizycznej, IFD UW.

Nazwa zadania: Badanie czarnej skrzynki dla układu dwóch oporników i kondensatora

Działy: Elektryczność

Słowa kluczowe: Obwody prądu zmiennego, napięcie, natężenie skuteczne, zawada, opór, opornik, pojemność, częstotliwość, kondensator, generator

---

Zadanie doświadczalne – D, zawody II stopnia, LV OF.

Dwa oporniki (R_1 , R_2) oraz kondensator C połączono w układ elektryczny. Elementy obwodu zostały umieszczone w zamkniętym, izolującym pudełku. W trzech punktach obwodu utworzono kontakty, które umieszczono na ściankach pudełka i oznaczono literami A , B oraz C . Można do nich podłączyć przewody elektryczne.

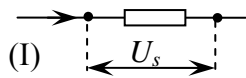
Mając do dyspozycji:

- woltomierz pozwalający na pomiar napięcia stałego oraz wartości skutecznej napięcia zmiennego,
- baterię 4,5 V,
- generator napięcia sinusoidalnego o częstotliwości regulowanej w zakresie $20 \div 1000$ Hz,
- opornik o oporze 100Ω ,
- przewody i zaciski umożliwiające zestawienie układu pomiarowego,
- papier milimetry,

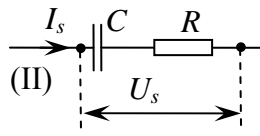
ustal, nie otwierając pudełka, schemat połączeń elementów w układzie elektrycznym zamkniętym w pudełku i wyznacz wartości oporów R_1 , R_2 oraz pojemność C kondensatora.

Wskazówka:

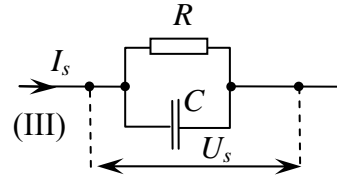
- 1) Przyjmij, że natężenie prądu płynącego przez woltomierz jest zaniedbywanie małe.
- 2) Dla przedstawionych poniżej obwodów elektrycznych zależność od częstotliwości f stosunku napięcia skutecznego U_s do prądu skutecznego I_s opisana jest następującymi wzorami:

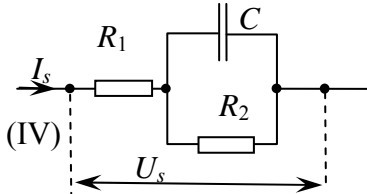
$$\frac{U_s}{I_s} = R$$

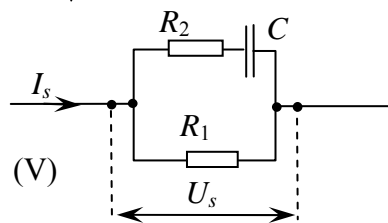
$$\frac{U_s}{I_s} = \sqrt{R^2 + \frac{1}{(2\pi f C)^2}}$$

$$\frac{U_s}{I_s} = \sqrt{\frac{R^2}{1 + (2\pi f RC)^2}}$$

$$\frac{U_s}{I_s} = \frac{\sqrt{[R_1 + R_2 + R_1(2\pi f R_2 C)^2]^2 + R_2^2(2\pi f R_2 C)^2}}{1 + (2\pi f R_2 C)^2}$$

$$\frac{U_s}{I_s} = \frac{\sqrt{[R_1 + R_1 R_2 (R_1 + R_2)(2\pi f C)^2]^2 + R_1^4 (2\pi f C)^2}}{1 + (R_1 + R_2)^2 (2\pi f C)^2}$$